

ЦѢНА 50 СТ.

ЗАКОНЪ
ЗА
СТОПАНСКИ ГРИЖИ
И
ОБЩЕСТВЕНА ПРЕДВИДЛИВОСТЬ

(ОБНАРОДВАНЪ ВЪ ДЪРЖАВЕНЪ ВѢСТНИКЪ БРОЙ 180, ОТЪ 26 АВГУСТЪ 1916 Г.,
ИЗМѢНЕНЪ И ДОПЪЛНЕНЪ СЪ ЗАКОНЪ ОБНАРОДВАНЪ ВЪ БРОЙ 75 НА ДЪРЖА-
ВЕНЪ ВѢСТНИКЪ ОТЪ 6 АПРИЛЪ 1917 ГОД.)

СОФИЯ
ДЪРЖАВНА ПЕЧАТНИЦА
1917

за стопански грижи и обществена прѣдвидливостъ.

Глава I.

Служба и съставъ.

Чл. 1. Учрѣдява се при министерството на войната, дирекция за стопански грижи и обществена прѣдвидливостъ, турена подъ непосредствения надзоръ на министерския съвѣтъ, която ще дѣйствува до като трае европейската война и нейнитѣ послѣдници за международната търговия. *Всичко по старото*

Дирекцията се състои от един директор, който се назначава с Царски указъ, основанъ на постановление на министерския съвѣтъ, взето по докладъ на министра на войната и ~~пет~~ негови помощници: ~~единъ началникъ штаба, единъ икономистъ, единъ индустриалецъ, единъ съ търговско образование и опитностъ и единъ агрономъ.~~

Директорът управлява, ръководи и представ-
лява прѣдъ трети лица и властитѣ дирекцията; той
назначава и уволнява своитѣ помощници и всички
персоналъ на дирекцията съ заповѣдь. Прѣдседа-
тельтъ на сѣдебната секция, както и обвинителтъ
при нея, могатъ да се сношаватъ направо съ влас-
титѣ по сѣдебнитѣ дѣла и по въпроси, свързани съ
функциитѣ на сѣдебната секция.

Директорътъ има право: а) да упражнява всички права, които законътъ за стопански грижи и обществена прѣдвидливостъ дава на комитета и неговия прѣдседателъ; б) съ одобрение на министерския съвѣтъ, да опрѣдѣля числото и заплатата на чиновниците и служащите въ дирекцията; в) да се съвѣтватъ съ опитни и вѣщи специалисти, които подъ страхъ на наказание, сѣ длѣжни да му не отказватъ своя съвѣтъ; г) да възнагражда тия съвѣтници; д) да нарежда ако е пуждно, денонощна служба; е) да налага на офицеритѣ, назначенитѣ отъ него чиновници и служащи на дирекцията, всички дисциплинарни наказания, като най-висшъ началникъ.

Дирекцията ще се грижи за снабдяване войската и населението съ необходимитѣ прѣдмети отъ всѣкидневна употреба и за запазване народното стопанство отъ разстройство и бѣдствия, съ права и задължения, прѣдвидени въ тоя законъ.

Чл. 2. Службата на дирекцията за стопански грижи и обществена прѣдвидливостъ се заключава въ ~~насо-~~ ~~ката~~, уредбата и надзора по продоволствието, ~~търго-~~ ~~вината~~, употреблението и производството, за да се отстранн спекулата съ прѣдмети отъ всѣкидневно употреба; да осигури редовното и своеврѣменно продоволствие на населението; да снабдява войската съ необходимитѣ прѣдмети отъ ежедневно употреба, както и да прѣдпази стопанскитѣ сили и сръдства и народното производство и богатство на България отъ криза, разстройство и бѣдствия.

Чл. 3. Директорътъ подраздѣля службата на отдѣли и бюро, споредъ нуждата.

На чело на всѣки отдѣлъ и бюро се назначава по единъ началникъ, прѣдпочтително специалистъ. За упражняване непосредственъ контролъ по разпоредбитѣ на дирекцията, назначаватъ се специални ревизори.

Министъръ

Секциитѣ при главното интенданство, продоволствената и индустриалнитѣ и главната реквизиционна комисия се придаватъ на дирекцията за стопански грижи и обществена прѣдвидливостъ.

Главното тилово управление е длъжно да одѣли за дирекцията необходимитѣ спомагателни транспортни и камионни отдѣления за прѣвозъ до гаритѣ и пристанищата, а завѣдующиятъ движението на желѣзницитѣ да дава необходимитѣ вагони за прѣвозването имъ до мелницитѣ.

Глава II.

Права и задължения.

Чл. 4. Дирекцията обсъжда всички мѣропріятия, свързани съ нейната служба и взема надлежнитѣ рѣшения по тѣхъ.

Чл. 5. Въпроситѣ, които дирекцията рѣшава, сж слѣдитѣ:

а) извършване на анкети и събиране на данни за стопанското положение на страната въ всѣко отношение;

б) взаимно и задължително подпомагане на лишенитѣ отъ работни сили земледѣлски стопанства;

в) засѣване извѣстни земледѣлски култури, съ тарантиране нормирани цѣни на произведението;

г) използване на безработнитѣ и налични работни сили на България;

д) използване на безстопанственитѣ, държавнитѣ и общинскитѣ поземелни имоти въ интересъ на земледѣлието и скотовѣдството, както и частнитѣ поземелни имоти, чиито стопани не могатъ или не искатъ да ги обработватъ;

е) набавяне на прѣлмети отъ първа необходимостъ, отъ вътрѣшенъ и външенъ произходъ, чрезъ

Милитаризиране на иждоци производства, съ цѣль да се достигне по-голъмо производство или по-евтини продукти;
Образуване кооперативни и други сдружения, по вида на прѣдприятия или група прѣдприятия, чрѣзъ които да се набавятъ сурови материяли, гориво и други продукти за прѣработване и да се доставятъ, чрѣзъ посредството на дирекцията, нужнитѣ за страната фабрични продукти;

Милитаризиране на иждоци производства, съ цѣль да се достигне по-голъмо производство или по-евтини продукти;

Образуване кооперативни и други сдружения, по вида на прѣдприятия или група прѣдприятия, чрѣзъ които да се набавятъ сурови материяли, гориво и други продукти за прѣработване и да се доставятъ, чрѣзъ посредството на дирекцията, нужнитѣ за страната фабрични продукти;

Организиране на сдружения отъ самитѣ търговци за доставяне други специални артикули отъ чужбина и за разпродаване въ страната по нормирани цѣни;

Така създаденитѣ организации ще изпълняватъ възложенитѣ имъ задачи подъ надзора на специални комисари на дирекцията;

ж) организиране на обществени магазини въ общинитѣ, за продажба на съѣстни и други продукти;

з) опредѣляне прѣдметитѣ отъ първа необходимостъ; ~~опредѣляне и налагане възбрана на тѣзи прѣдмети;~~

и) опредѣляне цѣни на прѣдмети отъ първа необходимостъ и на всички други прѣдмети и услуги, когато стане нужда и нормиране печалбата за всички други прѣдмети съ ненормирани цѣни;

к) придобиване на излишнитѣ прѣдмети отъ притежателитѣ имъ по нормиранитѣ цѣни чрѣзъ прѣхвърляне на тѣхната собственост върху установенитѣ власти или органи на дирекцията, извършено съ едно писмено съобщение до притежателитѣ;

л) принудително продаване на прѣдмети по нормирани цѣни;

м) уреждане вноса, износа, новоизноса и компенсациитѣ.

Отъ деня на влизане въ сила тоя законъ, износътъ се смѣта за запрѣтенъ, и то не само отъ старата територия на царството, а и отъ новоокупираниѣ и новопридобити земи.

Дирекцията разрѣшава и износа;

н) освобождаване на общински и комитетски магазини, държавни банки и други учрѣждения, които дѣйствуватъ отъ името и за смѣтка на дирекцията отъ данѣкъ върху занятие, гербовъ налогъ и други бери;

о) опрѣдѣляне типъ на брашна, хлѣбъ и на други прѣдмети отъ първа необходимостъ;

п) уреждане клането на добитъка по сезони, тегло и възраст;

р) използване на запаситѣ съ порционъ или другъ начинъ за тѣхното икономисване и цѣлесобразно потрѣбление;

с) прави постѣпки за освобождаване отъ редоветѣ на войската необходимия технически персоналъ и ръководенъ или работенъ персоналъ на народното стопанство и дирекцията;

Стп. т) изобщо вземане на съотвѣтни мѣроприятия, нужни да се изпълни възложената служба на дирекцията (чл. 2).

Чл. 6. Оборонитѣ финансови срѣдства, които биха се указали нужни на дирекцията, се отпусчатъ взаимнообразно отъ българската народна банка, по искане на дирекцията и подъ гаранция на държавата.

Чл. 7. Изброенитѣ въ чл. 5 атрибуции сѣ отъ изключителна компетентностъ на дирекцията.

Чл. 8. Освѣнъ по въпроситѣ, посочени въ чл. 5, дирекцията се произнася и върху:

а) разходитѣ по издържането на дирекцията и персонала ѝ, за които се отпуска кредитъ отъ държавата;

б) правилници по прилагане настоящия законъ и по уредбата службитѣ на дирекцията.

Министерство на финансите

Чл. 9. Рѣшенията на дирекцията по пунктове *в, д, е, и*
~~д, и и с на чл. 5~~ и тия по чл. 8 не могат да се *вно*
 турятъ въ дѣйствиe прѣди да се утвърдятъ отъ
 министерския съвѣтъ.

Всички други рѣшения не подлежатъ на утвър-
 ждение и се изпълняватъ незабавно. Тѣ се съобща-
 ватъ на министерския съвѣтъ, за свѣдѣние.

Рѣшенията на дирекцията, имащи общъ харак-
 теръ, се публикуватъ въ Държавенъ вѣстникъ.

Глава III.

Организация на дирекцията.

Цм Чл. 10. Непосрѣдствени органи на дирекцията сж:
 специални органи, наречени районни комитети, рек-
 визиционнитѣ комисии, градскитѣ и селски общин-
 ски управления и резервнитѣ магазини съ прѣвоз-
 нитѣ имъ сръдства.

Директорътъ има право да назначава, ако намѣри
 за нужно, свой делегатъ въ всѣки единъ отъ непо-
 срѣдственитѣ органи на дирекцията.

Цм Чл. 11. Специалнитѣ мѣстни комитети, съ опрѣ-
 дѣлени райони по околии и градски общини се съ-
 стоятъ отъ: директора на българската народна банка,
 началника на българската земеделска банка, прѣд-
 седателя на окръжния съдъ или мировия съдия,
 кмета, главния учителъ и едно духовно лице отъ
 прѣобладающата религия. Тѣ избиратъ измежду си
 прѣдседателъ.

Прѣдседателътъ и членоветѣ на районнитѣ ко-
 митети получаватъ за по-интензивенъ трудъ възна-
 граждение, размѣрутъ на което се опрѣдѣля отъ ди-
 ректора съ одобрение на министерския съвѣтъ.

Чл. 12. За чиновници и служащи въ мѣстнитѣ ко-
 митети се взематъ на първи редъ такива отъ общин-
 ското управление, послѣ отъ българската народна и

българската земеделска банки, а при недостатъчност на тия, назначаватъ се такива съ опредѣлено отъ мѣстния комитетъ и утвърдено отъ централната дирекция дневно възнаграждение.

Чл. 13. За по-интензивния трудъ на държавнитѣ и общинскитѣ чиновници и служащи, прикомандировани на работа въ комитетитѣ, дава имъ се опредѣлено отъ мѣстния комитетъ и утвърдено отъ централната дирекция добавъчно възнаграждение.

Чл. 14. Наредбитѣ на дирекцията сж задължителни за всички власти въ страната, военни и граждански.

Дирекцията се сношава непосредствено съ властитѣ въ страната.

Всички власти и органи, военни и граждански, сж длѣжни да се отзоваватъ веднага, да ѝ съдѣйствуватъ и да изпълняватъ нейнитѣ наредби и заповѣди подъ страхъ на наказакия, прѣдвидени въ настоящия законъ.

Глава IV.

Наказателни разпоредби.

Чл. 15. Директорътъ, помощникитѣ му и всичкитѣ органи на дирекцията, натоварени съ изпълнение на настоящия законъ и наредбитѣ на дирекцията, се наказватъ за прѣстѣпления по служба, споредъ общия наказателенъ законъ.

Чл. 16. Органъ на дирекцията или органъ на властта, който злоупотрѣби, присвои, укриве, отчужди или неправилно разпрѣдѣли или раздаде прѣдмети съ опредѣлено назначение, се наказва съ строгъ тъмниченъ затворъ до 5 години и глоба до 10.000 л.

Чл. 17. Всѣки който наруши, не изпълни, или се опита да не изпълни точно законнитѣ разпоредби

и заповѣди на дирекцията или нейнитѣ органи, се наказва съ затворъ до 3 мѣсеца или глоба до 5.000 л.

Чл. 18. Всѣки, който въпрѣки задължението да декларира или съобщи находящитѣ се у него запаси на прѣдмети, обявени за такива отъ първа необходимостъ, умышлено ги утаи или съзнателно даде за тѣхъ неистинни или невѣрни свѣдѣния, наказва се съ тъмниченъ затворъ ~~отъ 1 мѣсецъ до 1 година~~; ~~заедно съ лишението отъ свобода може да бѣде осъденъ на една глоба до 20.000 л.~~ На сѣщото наказание подлежатъ лицата, които дѣйствуватъ вмѣсто задълженитѣ, като тѣхни законни прѣдставители.

Чл. 19. Съ затворъ до 3 ~~години~~ или глоба до 5.000 л. се наказва онзи, който: *и др.*

1. Безъ разрѣшение отъ дирекцията употребява, продава, купува или извършва каквато и да е друга сдѣлка по придобиване или отчуждаване съ поставенитѣ подъ възбрана отъ комитетскитѣ органи прѣдмети.

2. Отстранява, скрива, укрива, унищожава, поврѣжда или не запазва грижливо такива прѣдмети, и

3. Влошава или понижава качеството на продуктитѣ или на ~~материалитѣ~~ за прѣработване или изработване прѣдмети. *4/ ако се спечели ценъ - затворъ до 1 мѣс. или глоба*

Чл. 20. Износътъ по контрабанденъ начинъ се наказва съ строгъ тъмниченъ затворъ до 10 години, като се конфискува стоката или се наложатъ глоба равна на стойността ѝ.

Чл. 21. Който, като се ползува отъ извънреднитѣ обстоятелства, причинени отъ военното положение, иска явно прѣкалени цѣни за прѣдмети отъ необходимо употребление за населението, наказва се съ затворъ отъ 1 седмица до 6 мѣсеца. Заедно съ лишението отъ свобода може да бѣде осъденъ на глоба до 10.000 л.

За повторение (рецидивъ) наказанието е тъмниченъ затворъ отъ 1 мѣсецъ до 1 година, а глобата може да бѣде до 20.000 л.

Чл. 22. Който изкупува предметитѣ за необходимо употребување или ограничава тѣхното производство или търговия съ цѣль да повиши извѣстмѣрно цѣнитѣ, се наказва съ затворъ отъ 1 мѣсець до една година; заедно съ лишение отъ свобода може да бѣде осъденъ на глоба 20.000 л.

Съ сѣщото наказание се наказва и онзи, който разпространява невѣрни извѣстия или употребява други срѣдства за заблуждение, съ цѣль да докара поскупване на предмети за необходимо употребување.

При повторение (рецидивъ) наказанието се удвоява.

Чл. 23. Който ~~повръжда~~ унищожава или обезцѣпява необходими предмети за употребување, макаръ още не поставени подъ възбрана отъ комитетитѣ, наказва се съ затворъ отъ 1 мѣсець до 1 година. Лишението отъ свобода може да се придружава и съ глоба до 20.000 л.

Чл. 24. Който, при продажба на предмети, обявени отъ дирекцията за такива отъ първа необходимостъ, прѣвишава нормиранитѣ цѣни, или нормиранитѣ печалби, или откаже да продаде такива предмети, се наказва съ затворъ до 6 мѣсеца и глоба до 20.000 л.

Продажбата въ по-малко (експикъ) се счита прѣвишаване нормираната цѣна, ако е извършена отъ такитѣ.

На сѣщото наказание подлежатъ и органитѣ на дирекцията и властитѣ и служащитѣ при комитетскитѣ и общински складове и магазини.

На лицата, които сѣ открили недеklarирани и скрити предмети, обявени отъ първа необходимостъ, се дава по десетъ на стотѣхъ (10%) отъ стойността на открититѣ отъ тѣхъ и конфискувани предмети.

Чл. 25. Който не допусне органитѣ на дирекцията въ помѣщения, въ които се намиратъ, произвеждатъ или съхраняватъ предмети, подлежащи на възбрана или описване, наказва се съ тъмниченъ затворъ до 1 година и глоба до 2.000 л.

26

Чл. 30. Който подбужда другито къмъ извършване на нѣкои отъ дѣянията, прѣдвидени въ чл. чл. 17—25 отъ тоя законъ, се наказва съ тъмниченъ затворъ до 6 мѣсеца и глоба до 5.000 л.

Чл. 26. Който реквизира или изземва прѣдметитѣ, извънъ реда опрѣдѣленъ въ специалнитѣ закони, наказва се съ затворъ до една година и глоба до 5.000 лева.

Чл. 27. При осъждане на глоба или затворъ за прѣдвиденитѣ въ тоя законъ прѣстѣпни дѣяния, може да се постанови конфискация на прѣдметитѣ, както и лишение отъ правата, прѣдвидени въ пунктъ 5, чл. 30 отъ наказателния законъ.

Чл. 28. Осъденитѣ за прѣстѣпления по служба се лишаватъ отъ правата, прѣдвидени въ чл. 30, пунктове 1 до 5 отъ наказателния законъ.

Чл. 29. Директорътъ, помощниците му, както и другитѣ органи на дирекцията или на властта за прѣстѣпления по служба (чл. чл. 15 и 16), а също и дѣянията по чл. 20, сж подсѣдни на мѣстнитѣ военно-полеви сѣдилища, които сж длѣжни да разгледатъ дѣлата въ срокъ отъ единъ мѣсецъ отъ постѣпването имъ. Прѣдаването имъ на сѣдъ става отъ военно-полевитѣ прокурори. Въпроситѣ за подсѣдность се разрѣшаватъ отъ самитѣ сѣдилища.

Чл. 30. Всѣки други прѣстѣпни дѣяния, прѣдвидени въ настоящия законъ и извършени отъ длѣжностни или частни лица, сж подсѣдни на сѣдебната секция при дирекцията, като първа и последна инстанция.

Сѣдебната секция при дирекцията се състои отъ седемъ несмѣняеми сѣдии, старшиятъ отъ тяхъ и за прѣдседател на секцията, назначени отъ министра на правосѣдието, съ заповѣдь, измежду апелативнитѣ и окръжни сѣдии, а за обвинители се опрѣдѣля отъ сѣщия министъръ, съ заповѣдь, единъ до трима отъ прокуроритѣ при върховния касационенъ сѣдъ и апелативнитѣ сѣдилища. Ако тия сѣдии и

127

7.28
Решение

(7.18-26)

7.21

прокурори се взематъ не отъ София, а отъ другъ нѣкой градъ, получаватъ пѣтни и дневни съгласно закона.

Така назначенитѣ съдни, ако се откажатъ, губятъ правото на несмѣняемостъта и могатъ да бѣдатъ веднага уволнени.

Дѣянията, посочени въ настоящия законъ и под-
съдни на комитета, се установяватъ съ актове, съ-
ставени отъ органитѣ на дирекцията и властѣта въ
присѣдствіе най-малко на двама свидѣтели.

Въ срокъ отъ 7 дни, лицето, противъ което е съ-
ставенъ актътъ, има право да прѣдстави въ съдеб-
ната секція писмени обяснения, заедно съ доказа-
телствата си.

За разглеждане на дѣлото странитѣ не се призо-
ваватъ, но могатъ да се прѣдставляватъ прѣдъ съ-
дебната секція чрезъ единъ повѣренникъ.

Въ Държавенъ вѣстникъ се даватъ редовни из-
вѣстия за деня на насрочване дѣлата на съдебната
секція.

Присѣдитѣ на съдебната секція, касателно гло-
бата и конфискацията, се привеждатъ въ изпълнение
отъ финансовитѣ власти по реда за принудителното
събиране на прѣжитѣ данъци, а по отношение на
другитѣ наказания — отъ прокуроритѣ на военно-
полевитѣ съдилища.

Чл. 31. По прѣстъпнитѣ дѣяния, прѣдвидени въ
настоящия законъ, законътъ за условното осъждане
не се прилага.

Винаги съблюдава Глава V.

Прѣходни разпоредби.

Чл. 32. Дѣлата на централния комитетъ за обще-
ствена прѣдвидливостъ се разглеждатъ и довърш-
ватъ или прѣкратяватъ отъ комитета за стопански
грижи и обществена прѣдвидливостъ, слѣдъ което
смѣткитѣ на първия се приключватъ.

Висящитѣ сѣдебни дѣла на комитета за обществена прѣдвидливостъ до влизане на настоящия законъ въ сила се довършватъ отъ сѣдебната секция на комитета за стопански грижи и обществена прѣдвидливостъ.

Чл. 33. Смѣткитѣ и дѣлата на комитета по настоящия законъ, когато прѣстане да дѣйствува, ще се приведатъ въ извѣстностъ и ликвидиратъ отъ особено ликвидационно бюро, опрѣдѣлено отъ министерския съвѣтъ.

Чл. 34. Договоритѣ на комитета, сключени за доставки, запазватъ силата си и се изпълняватъ отъ ликвидационното бюро.

Чл. 35. Всички книжа, входящи и изходящи, на комитета и на неговитѣ органи не подлежатъ на никакъвъ гербовъ налогъ.

Освобождава се тоже отъ такса службата на комитета и неговитѣ органи по пошитѣ, телеграфитѣ и телефонитѣ.

Чл. 36. Настоящиятъ законъ отмѣнява закона за обществена прѣдвидливостъ отъ 4 мартъ 1915 г. и всички други разпоредки, които му противорѣчатъ.

Чл. 37. Гл. V- ще се прилага и къмъ дирекцията и комитета за стопански грижи и обществена прѣдвидливостъ по аналогия.

В. Звезда или Родина наша славная
вот так и называется. Это слово
и называется Родина. Имя славное
своему народу и славянам, славянам
благородным и славным за славяне и
славянам славным

В. И Родина наша славная и славная
и славная

В. И славяне и славяне, славяне
и славяне и славяне и славяне
и славяне и славяне, и славяне
и славяне и славяне и славяне
и славяне и славяне и славяне